

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 13.02.17

Adam Bodnar

VII.7033.52.2016.AMB

Pan
Konstanty Radziwiłł
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Na skutek skarg obywateli kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich powziąłem informację o istnieniu szeregu nieprawidłowości dotyczących procedur rekrutacji na uczelnie wyższe, które kształcą studentów na kierunkach lekarskich i lekarsko-stomatologicznych. Niektóre z zasygnalizowanych problemów związane są także z rekrutacją na inne kierunki studiów. Dotyczy to m.in. nieuwzględniania w procesie rekrutacji wyników matury, podanych w skali centylowej.

Po pierwsze, w pismach Skarżących wskazuje się, że uczelnie nie radzą sobie z rekrutacją na studia medyczne. W wyniku tego rekrutacja znacznie się wydłuża i trwa jeszcze w październiku. Skarżący podnoszą też, że po zwiększeniu przez Pana Ministra w 2016 r. puli miejsc na studia na wspomnianych kierunkach, wiele miejsc było niewykorzystanych jeszcze miesiąc po rozpoczęciu roku akademickiego. Ponadto, zgodnie z informacjami przekazanymi przez Skarżących, niektóre uczelnie, mimo rezygnacji kandydata, nie przyjmowały na jego miejsce kolejnych kandydatów (problem ma dotyczyć m.in. Uniwersytetu Śląskiego i Łódzkiego). Wśród nieprawidłowości wskazuje się też niewydawanie przez niektóre uczelnie (m.in. Śląski Uniwersytet Medyczny) decyzji o przyjęciu bądź nieprzyjęciu na uczelnię czy też wprowadzanie ograniczeń w wyborze ilości kierunków studiów (np. Warszawski Uniwersytet Medyczny).

Ponadto, Skarżący wskazują na istniejący od wielu lat brak transparentności w przyznawaniu miejsc na kierunkach medycznych w trakcie rekrutacji, która ma miejsce w kolejnych etapach. Kandydaci są informowani telefonicznie, a listy osób przyjętych nie są upubliczniane. W ocenie Skarżących zasadnym byłoby umieszczanie wspomnianych list na stronach internetowych uczelni, aż do zakończenia rekrutacji.

Moje szczególne zaniepokojenie związane jest z informacją o nieuwzględnianiu przez uczelnie w procesie rekrutacji wyników matur, podanych w skali centylowej. W związku z tym, w procesie rekrutacji nie bierze się pod uwagę stopnia trudności matury, który bywa różny w kolejnych latach. Zdarza się zatem, że na studia dostają się osoby, które maturę zdawały w latach, gdy jej stopień trudności był niższy, a nie osoby, które uzyskały w bieżącym roku wysokie wyniki mierzone skalą centylową. Skarżący podnoszą, że wartości procentowe nie zawsze są wyznacznikiem wiedzy osób zdających maturę w różnych rocznikach.

Należy zauważyć, że obowiązek podawania wyników matur, również w skali centylowej w przypadku części pisemnej egzaminu, wynika z art. 44zzk ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r., poz. 1943 ze zm.). W literaturze przedmiotu wskazuje się, że skala centylowa pozwala na „precyzyjne wskazanie, jaki jest poziom umiejętności i wiedzy danego ucznia na tle jego rówieśników wypełniających dany arkusz testowy” (zob. M. Pilch, *Ustawa o systemie oświaty. Komentarz*, LEX 2015). Ponadto, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich w swojej opinii w zakresie wprowadzenia od 2015 r. na świadectwach maturalnych wyniku w skali centylowej uznała, że „[w]prowadzenie tej dodatkowej skali uwolni szkoły wyższe od dotychczasowego dylematu odnoszenia do siebie surowych wyników kandydatów na studia rekrutowanych na podstawie wyników egzaminów maturalnych o istotnie różnym poziomie trudności – rekrutacja stanie się prostsza i bardziej obiektywna” (zob. Centralna Komisja Edukacyjna, *Informator o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2014/2015*, Warszawa 2013, s. 19).

Z kolei art. 169 ust. 3 ustawy z dnia z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1842 ze zm.) stanowi, że podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie są wyniki egzaminu maturalnego.

Ustawodawca, wskazując podstawę kwalifikacji na uczelnie wyższe, nie zawęża jej jedynie do wyników matury podanych w skali procentowej. Stąd uczelnie, w tym też uczelnie medyczne, w mojej ocenie, winny w procesie rekrutacji uwzględniać oba rezultaty. Podkreślić należy, że choć uczelnie wyższe posiadają dużą autonomię, także w zakresie określania warunków rekrutacji, to jednak autonomia ta nie może prowadzić do tworzenia zasad naruszających powszechnie obowiązujące prawo.

Należy pamiętać, że wśród konstytucyjnych praw i wolności przewidziana jest m.in. równość szans w dostępie do nauki¹. **Istniejące regulacje prawne formalnie realizują postulat zagwarantowania wszystkim kandydatom na uczelnie wyższe podobnych warunków rekrutacji. Jednak w praktyce omawiane rozwiązania nie są stosowane.** Wnioski te potwierdza analiza wybranych uchwał senatów uczelni wyższych dotyczących zasad rekrutacji na studia w kolejnym roku akademickim (zob. np. uchwała nr 54/2016 Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku z dnia 30 maja 2016 r. *w sprawie warunków i trybu przyjęć na studia na rok akademicki 2017/2018 w Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku*; załącznik nr 2 do uchwały nr 63/2016 Senatu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z dnia 25 maja 2016 r. *w sprawie: warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na poszczególne kierunki studiów prowadzone w języku polskim w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach na rok akademicki 2017/2018*; uchwała nr 107 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 31 maja 2016 r. *w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2017/2018 w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu*; załącznik nr 1 do uchwały nr 60/V/2016 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 25 maja 2016 roku *w sprawie: ustalenia szczegółowych warunków i trybu rekrutacji, w tym limitów przyjęć na pierwszy rok jednolitych studiów magisterskich oraz studiów pierwszego i drugiego stopnia w roku akademickim 2017/2018*). **W procesie rekrutacji opisanym w tych uchwałach nie uwzględnia się wyników matur w części prezentującej rezultaty w skali centylowej, a kwalifikacja kandydatów zasadniczo odbywa się w oparciu o ilość punktów zdobytych na egzaminie.**

¹ Zob. też wystąpienie z 1 września 2015 r. do Minister Edukacji Narodowej.

W związku z powyższym, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w opisanych sprawach.

Do wiadomości:

1. Pan Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

ul. Wspólna 1/3

00-529 Warszawa

2. Pani Anna Zalewska

Minister Edukacji Narodowej

al. J. Ch. Szucha 25

00-918 Warszawa